

Schriftelijke raadsvragen

Onderwerp

Opvang vluchtelingen, asielzoekers en nareizigers

Programma/ product of paragraaf begroting

Kies een item.

Vragen

Datum 18-02-2024

Fractie GemeenteBelangen

Beantwoording door het college

Datum besluit- 05-03-2024

vorming in B&W

Portefeuillehouder Burgemeester Agnes Schaap

Zaaknummer 191009

Aanleiding/ overwegingen

Met de raadsbrief dd 12 februari heeft het college de raad geïnformeerd over het genomen collegebesluit tot de tijdelijke opvang van nareizigers in Wolfheze. In de raadsbrief wordt onder andere gesteld: *"Het college voelt een morele verantwoordelijkheid om te helpen bij het oplossen van de opvangcrisis"* en *"Het college heeft besloten mee te werken aan het verzoek van het COA om een tijdelijke opvanglocatie te mogen realiseren in onze gemeente"*.

De fractie van GemeenteBelangen is zich bewust van de landelijke opvangcrisis en vindt dat Renkum een passende en voorspelbare bijdrage moet leveren aan het verlichten van die crisis. Naar aanleiding van de genoemde raadsbrief en eerdere opvang gerelateerde raadsbrieven en de antwoorden van de burgemeester op eerder gestelde mondelinge vragen tijdens raadsvergaderingen, heeft onze fractie onderstaande zeven vragen. Het betreft een aantal algemene en een aantal specifieke 'Wolfheze nareizigers' vragen.

Vragen¹

Vraag 1 Vanuit welke visie -anders dan 'een morele verantwoordelijkheid' - neemt het college besluiten over de (tijdelijke) vestiging van vluchtelingen, asielzoekers en nareizigers? Is die visie vastgelegd en inzichtelijk voor inwoners?

Antwoord Het college is zich ervan bewust dat zij, naast haar morele verantwoordelijkheid, een wettelijke verantwoordelijkheid heeft in de opvang van (nareizende familie van) asielzoekers en Oekraïners en de huisvesting van statushouders. In de regio hebben de colleges gezamenlijk afgesproken te willen voldoen aan deze verantwoordelijkheid om voldoende opvangplekken (Oekraïners en asielzoekers) en huisvesting (statushouders) te realiseren. Dit is vastgelegd in een regionale bestuurlijke afspraak.

De wettelijke verantwoordelijkheid en taakstelling, de regionale afspraken én de morele verantwoordelijkheid zijn uitgangspunt voor besluitvorming van het college. Het college beoordeelt ieder

¹ Formuleer de schriftelijke vragen kort en duidelijk. Het antwoord volgt binnen 30 dagen nadat de vragen zijn ingediend bij de griffie.

Schriftelijke raadsragen

verzoek of iedere mogelijkheid voor (extra) opvang zorgvuldig op basis van de afwegingen zoals in vraag 2 toelicht.

Vraag 2 Is er een concreet afwegingskader met heldere criteria, op basis waarvan wordt besloten tot realisatie van opvang? Op welke manier zijn (enkele van) de volgende aspecten daarbij benoemd: draagvlak bij inwoners, ondernemers en gemeenteraad; draagkracht van maatschappelijke en gemeentelijke organisaties; samenhang met belangen van toerisme, horeca en winkeliers; samenhang met reeds gerealiseerde opvang; wettelijke verplichtingen?

- a. Indien Ja: is een dergelijk kader en de uiteindelijke gemaakte afweging inzichtelijk voor de gemeenteraad en inwoners?*
- b. Indien Nee: op welke manier wordt dan wel een besluit gebaseerd? En is de gemaakte afweging inzichtelijk voor de gemeenteraad en inwoners?*

Antwoord Elk verzoek om opvang is uniek in urgentie, impact en duur en heeft daarom een eigen afweging. Er is geen concreet afwegingskader vastgelegd. Het college maakt bij alle besluiten over opvang van Oekraïners en (nareizende) asielzoekers iedere keer opnieuw een zorgvuldige afweging. Daarbij kijkt het college naar de concrete vraag (soort opvang en duur opvang), locatie, (maatschappelijke) impact en draagvlak bij belanghebbenden, de consequenties voor uitvoering van (verplichte) taken en de kosten. Hierbij gaat het college uit van haar wettelijke plicht en taakstelling, het bieden van opvang is niet vrijblijvend! De afwegingen worden vastgelegd in een collegevoorstel. De openbare besluitenlijst en het collegevoorstel is voor iedereen in te zien.

Vraag 3 Tot hoever reikt de bevoegdheid van de burgemeester om te besluiten tot het realiseren van een opvanglocatie? Meer specifiek:

- a. Wat is het juridische kader van die bevoegdheden ten aanzien van huisvesting van specifiek vluchtelingen, asielzoekers en nareizigers?*
- b. Worden deze bevoegdheden begrensd door aspecten als omvang en duur van de opvang, samenspel vóóraf met de gemeenteraad of interpretatie door burgemeester/college?*

Antwoord a. Juridisch kader

Opvang Oekraïense ontheemden

Op 1 april 2022 zijn de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking (Wvb) in werking gesteld (staatsnoodrecht). Daarmee hebben burgemeesters de wettelijke verantwoordelijkheid gekregen om de opvang en verzorging van ontheemden uit Oekraïne te regelen. Deze wettelijke bepalingen gaven burgemeester de wettelijke taak om zorg te dragen voor de opvang en verzorging van ontheemden uit Oekraïne, in plaats van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Omdat het staatsnoodrecht slechts tijdelijk kan worden toegepast en de oorlog nog voortduurt is er een wetsvoorstel 'Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne' in voorbereiding. Deze wet, die de verantwoordelijkheden voor opvang van Oekraïense ontheemden belegt bij het college van B&W (in plaats van de burgemeester), is nog niet van kracht. Totdat de Tijdelijke wet in werking treedt, blijft het staatsnoodrecht (de Wet verplaatsing bevolking) de basis voor de opvangtaak waarvoor burgemeesters verantwoordelijk zijn.

Opvang asielzoekers

Sinds 1 februari 2024 is de 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen', (Spreidingswet) van kracht. Hierin is vastgelegd dat de college van burgemeester en wethouders de plicht hebben duurzame opvangplekken voor asielzoekers te realiseren.

Huisvesting statushouders

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van statushouders op basis van de Huisvestingswet 2014. (*artikel 28: Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling*). De minister van Veiligheid en Justitie maakt elk halfjaar bekend hoeveel statushouders de gemeente Renkum dient te huisvesten (taakstelling). Het college van burgemeester en wethouders is op grond van de Huisvestingswet 2014 verplicht deze taakstelling te realiseren.

Schriftelijke raadsragen

b. Begrenzing

De bevoegdheden van de burgemeester (Oekraïne-opvang) of het college van B&W (asielopvang en huisvesting statushouders) worden niet begrensd door aspecten als omvang en duur van de opvang, samenspel vóóraf met de gemeenteraad of interpretatie door burgemeester/college.

Als het college van oordeel is dat een besluit een grote (maatschappelijke) impact heeft op de omgeving, de taakuitvoering en de kosten, zal het college een voorgenomen besluit eerst ter consultatie aan de raadsleden voorleggen voordat het college een definitief neemt.

Vraag 4 Wordt er rondom elke opvanglocatie een formele Bestuursovereenkomst tussen (minimaal) gemeente en COA afgesloten met gemaakte afspraken en de (juridische) verantwoordelijkheden?

c. Indien Ja: zijn deze inzichtelijk voor de gemeenteraad en inwoners?

d. Indien Nee: op welke wijze worden dan afspraken en verantwoordelijkheden vastgelegd?

e. Indien Ja: op welke datum is/wordt een dergelijke overeenkomst formeel bekrachtigd voor de opvang van nareizigers in Wolfheze?

Antwoord Het gemeente en het COA sluiten per opvanglocatie een bestuursovereenkomst waarin de gemaakte afspraken worden vastgelegd. De bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente zal binnenkort worden getekend en daarna op de website van de gemeente gepubliceerd.

Vraag 5 Tellen nareizigers mee voor de richtlijn voor Renkum vanuit de Spreidingswet? Wat is de formele, juridische status van nareizigers?

Antwoord De gemeente Renkum heeft een opgave van 185 opvangplekken. Duurzaam is dat een plek minimaal 5 jaar beschikbaar moet zijn. Dit is zo vastgelegd in de Spreidingswet. De gemeente moet voldoen aan bepaalde voorwaarden om gerealiseerde- of nog te realiseren opvangplekken mee te mogen tellen voor de opgave. De 140 opvangplekken voor nareizende familieleden tellen voor 2024 en 2025 mee voor de taakstelling van Renkum.

Nareizende familieleden van statushouders hebben een vluchtelingenstatus. Net als reguliere asielzoekers moeten zij de asielprocedure doorlopen. Omdat het nareizende familieleden zijn – waar vooraf al onderzocht is of zij voldoen aan de voorwaarden om te mogen nareizen - doorlopen zij een verkorte asielprocedure bij de IND in Zevenaar.

Vraag 6 Uitgangspunt is dat nareizigers enkele dagen in Wolfheze worden opgevangen en daarna doorstromen naar elders. Is er een concrete afspraak met het COA gemaakt wat er gebeurt als de uitstroom vanuit Wolfheze stagneert? Wordt de (dagelijkse) instroom dan aangepast zodat er maximaal 140 nareizigers in Wolfheze verblijven en de capaciteit van 140 niet wordt overschreden?

Antwoord De afspraak met het COA is dat de nareizende familieleden kortdurend verblijven in het Fletcher Hotel Wolfheze. De IND regelt hun papieren, vaak binnen een week. Daarna gaan ze naar hun familie of naar een andere opvangplek in Nederland. Nareizende familieleden worden met voorrang geplaatst in een AZC. Het COA zal niet meer nareizende familieleden in Fletcher hotel Wolfheze dan dat de maximale hotelcapaciteit van 140 toelaat. De gemeente heeft navraag gedaan bij twee andere gemeenten waar nareizende familieleden kortdurend worden gehuisvest. Op basis daarvan hebben wij er voldoende vertrouwen in dat het COA zich aan de afspraken houdt.

Vraag 7 Is het nodig voor deze verandering van functie van het Fletcher hotel in Wolfheze een (tijdelijke) bestemmingsplan wijziging door te voeren? Zo ja, waarom is dit niet aan de gemeenteraad voorgelegd?

Antwoord Het hotel heeft de bestemming 'Horecabedrijven'. Daarbinnen is logies toegestaan en mogen nareizende familieleden van statushouders mogen hier kortdurend verblijven. Voor het gebruik van het Fletcher Hotel Wolfheze voor kortdurende opvang van nareizende familieleden is dus geen (tijdelijke) afwijking van het bestemmingsplan nodig.